

د افغانستان اسلامي امارت
د لوړو زده کړو وزارت
بُست پوهنتون
حقوق او سیاسي علومو پوهنځی
د قضاء او څارنوالی خانګه

د قضاء او څارنوالی خانګې ستراتیژیک پلان

۱۴۰۵-۱۴۰۱

2026-2022

ترتیب کوونکی: د قضاء او څارنوالی خانګې د ستراتیژیک پلان کمیټه

د مطالبو فهرست

گڼه:

مخ:

1. د خانګې د امر پيغام..... 4
2. د پيل خبرې..... 5
3. ليرليد (Vision)..... 5
4. ماموريت (Mission)..... 5
5. د دقضاء او څارنوالی خانګې ارزښتونه..... 5
6. د لوړو زده کړو وزارت د ملي ستراتيژيک پلان لومړيتوبونه..... 6
7. حکومتولي..... 7
8. د رهبري پروګرامونه..... 7
9. د فساد پر ضد مبارزه..... 8
10. علمي او اکاډميک پروګرامونه..... 8
11. په علمي کادر کې وړ او مسلکي استادانو ته پراختيا ورکول..... 8
12. د علمي کادري غړو ظرفيت لوړول..... 9
13. لوړو زده کړو ته لاسرسی..... 9
14. بيوروکراسي..... 10
15. د عملياتي پلان تائيدول..... 10
16. د څارني او روزني پياوړي کول..... 10
17. تواميتونو پراختيا..... 11
18. د مرستو جلبول..... 11
19. د جند مسائل..... 11
20. ستراتيژيکي موخې..... 11
21. ستراتيژيک پلان کې پنځه کوني شاخصونه..... 11
22. علمي څېړنه او پلان جوړونه..... 11
23. د استادانو او محصلينو تحقيقاتي او څېړنيز فعاليتونه..... 12
24. د محصلينو تحقيقاتي فعاليتونه..... 12
25. په ټولنه کې د حقوقو او سياسي علومو پوهنځی ونډه..... 12
26. د حقوقو او سياسي علومو پوهنځی عايدات..... 13
27. ټکنالوژي..... 13
28. تدريسي چاري..... 13
29. سافت کتابتون..... 13

14.....	نړيوال فعاليتونه.....	30
14.....	د نصاب پراختيا.....	31
15.....	د کريدیت سيستم پياوړتيا او پلي کول.....	32
15.....	د کيفيت تضمين او اعتبار ورکول.....	33
16.....	د برېښنايي زده کړو پروگرامونه.....	34
16.....	د زده کړيالانو لپاره د خدماتو او اسانتياوو پياوړتيا.....	35
17.....	د محيطي عواملو تحليل (SWOT ANALYSIS).....	36
17.....	د قضاة او څارنوالۍ څانگې د قوت ټکي.....	37
18.....	د قضاة او څارنوالۍ څانگې کمزوري ټکي.....	38
18.....	د قضاة او څارنوالۍ څانگې فرصتونه.....	39
18.....	د قضاة او څارنوالۍ څانگې تهديدونه.....	40
19.....	د ستراتژيک پلان داخلي عوامل.....	41
19.....	د ستراتژيک پلان باندني عوامل.....	42
20.....	د سوت ماتريکس جدول.....	43
20.....	د قضاة او څارنوالۍ څانگې د ستراتژيک حالت ټاکنه.....	44
21.....	د قضاة او څارنوالۍ څانگې موخې او اهداف.....	45
21.....	د کليدي کړنو د شاخصونو په نظر کې نيولو سره د څانگې ستراتژيک اهداف او موخې ټاکل.....	46
22.....	زبرېښناوي.....	47
22.....	خطرات.....	48
23.....	د چاپېريال اغېزې.....	49
23.....	قويتکي.....	50
23.....	کمزوري ټکي.....	51
23.....	اکشن پلان.....	52
27.....	پايله.....	53
28.....	تاييدي.....	54

۱) د ځانګې د آمر پیغام

دا چې مور د ټکنالوجي په پرمختللي عصر کې ژوند کوو او د دی ټکنالوجي د پرمختګ له وجې نړۍ د یو کلي بڼه یې خپل ځان ته غوره کړې او زموږ هیواد ددې کلي د یو کور حیثیت لری، دا چې د یاد کلي ټول کورونه د تخصصی او باکیفیته لوړو زده کړو باندی سمبال دی، د دی لپاره چې د نوموړی کلی له کورونو سره سیال پاتی شو، نو مور ته لازمه ده د دی کور ټول غړی په تخصصی او باکیفیته لوړو زده کړو باندی سمبال کړو، ځکه پدې نړۍ کې د لوړو زده کړو بغیر ژوند داسې معنی لري، لکه څوک چې په سفر روان وي، خو منزل یې مشخص نه وي.

نو پدې خاطر چې ددې بې وسه او بې کسه مظلوم ولس لپاره مو څه کړي وي، د بښت پوهنتون چې د هیواد په سطحه د باکیفیته پوهنتونونو له ډلې څخه دی، تر چتر لاندې د حقوقو او سیاسي علومو په چوکاټ کې خپلو هیوادوالو ته په ښه او غوره کیفیت، د مجربو، ماسټر او دوکتور استادانو په مټ د قضاء او څارنوالی په برخه کې زده کړي ورکړو.

د قضاء او څارنوالی څانګې اداره پدې لټه کې ده، چې ټولو هغو اړتیاوو ته ځواب ویونکی واوسي کوم چې د هیواد د اوسېدونکو او په ټوله کې د کران افغانستان د پرمختګ، توسعه او رشد سبب ګرځي.

د قضاء او څارنوالی څانګه خپل توجه چپنه کیفیت او شفافیت ته کړې او کوي؛ همدارنګه یې د لور ظرفیت خاوندان ټولې ته وړاندې کړي او کوي، چې تر څو د هیواد د ناخوالو لپاره د درمل په حیث کار وکړي.

د قضاء او څارنوالی څانګه د خپل مرام په نظر کې نیولو سره هڅه کوي چې محصلانو ته معیاري لوړې زده کړې د مجربو، با استعدادو او کادري استادانو په مټ وړاندې کړي.

د قضاء او څارنوالی څانګه ژمن دی چې د لوړو زده کړو د قوانینو، لویانو او مقرراتو په نظر کې نیولو سره خپلو محصلانو ته د زده کړې غوره چاپیریال رامنځته کړي، چې په همدې موخه د عملي کارونو زمينې برابرولو، په ملي او نړیواله کچه د علمي مؤسسو، مرکزونو او ادارو سره د دوه اړخیزو تړونونو په رامنځته کولو، روزنیزو ورکشاپونو او سمینارونو په وړاندې کولو سره او همدارنګه د علمي څېړنو د ترویج لپاره هڅې کوي.

د اړتیاوو او معیارونو په نظر کې نیولو سره باید هره اداره د خپلو فعالیتونو ښه کولو او اوږد مهاله موخو د تر لاسه کولو لپاره ستراتیژیک پلان ولري او د هغه په نظر کې نیولو سره خپل فعالیتونه په ښه ډول منظم مخته یوسي، نو پدې خاطر د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی هم دا وپتيله چې باید د ستراتیژیکو موخو د تر لاسه کولو په موخه پنځه کلن ستراتیژیک پلان ترتیب او جوړ کړي.

د قضاء او څارنوالی څانګه ستراتیژیک پلان د بهرني چاپیریال د ټولنیزو، سیاسي، اقتصادي، فرهنگي، تکنالوژیکي، تخنیکي، قانوني او حقوقي اړخونو تر مطالعې او ورسره د پوهنځي د فرصتونو، تهدیدونو، د قوت ټکي او د کمزورو ټکو په نظر کې نیولو سره ترتیب او تهیه سوی دی.

مور باور او هوډ لرو، چې د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی خصوصاً قضاء او څارنوالی څانګه به د لور اکاډمیک اعتبار، مسلکي ټیم او ژمنتیا په درلودلو سره د هیواد په کچه د تېر په څېر د علمي کادرونو غوره روزنځای وي.

په پای کې، د پوهنځي د، استادانو، تدریسي مدیریت او په ځانګړي ډول د ستراتیژیک پلان د کمېټې څخه مننه کوم چې د لوړو زده کړو د وزارت د معیارونو مطابق او د پوهنځي او دبیارتمنت لړلید ته د رسېدو لپاره یې هلي ځلي او همکارۍ وکړي

• په درنښت

بشیر احمد ساپی

د قضاء او څارنوالی څانګې آمر

د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی په ۱۳۹۱ لمريز کال کي د بښت پوهنتون له تاسیس سره یو ځای رامنځته او په فعالیت یې پیل کړی دی؛ د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی په خپل تشکیل کي څلور څانگې (قضاء او څارنوالی، اداره او ډیپلوماسی، خصوصي حقوق او نیوالي اړیکي) لري، چي له هغې جملې څخه یې د اداره او ډیپلوماسی او قضاء او څارنوالی څانگې د اوس لپاره فعاله دي: یاده پوهنځی د لیسانس په کچه محصلین روزي چي پدې پوهنځی کي د لیسانس دوره څلور کاله ده، چي څلور سمسترونه په مشترک ډول او نور څلور سمسترونه پر څانگو باندی ویشل کيږي او په جلا ډول زده کړي کوي.

د قضاء او څارنوالی څانگه د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی په چوکاټ کي د تاسیس له وخته تر اوسه د پوره شفافیت او لوړ کیفیت لرونکې ده او په ښه ډول یې ټول علمي چاري مخته ځي، ځینو استادانو یې د پوهنځي او پوهنتون څخه د ښه کړنو او فعالیتونو له وجي ستاینلیکونه تر لاسه کړي، د ایراسموس پلس نیوال تحصیلي پروگرام له لارې یې یو تن محصل د اسپانیا هیواد د ډي سانتیاگو پوهنتون ته د لنډ مهاله زده کړو لپاره استولي، د محصلینو د عملي زده کړو لپاره حقوقی کلینیکونه د ((USAID, UNDP)) او چیکي عدالت) په ملاتړ او د هغوی سره په تفاهم او توافق په پوهنځي کي په لاره اچول سوي دي او په خپله غېږه کي یې ډیر ممتاز محصلین روزلي دي.

د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی د پوهنتون په چوکاټ کي د اعتبار ورکوني پروسې دوهم پړاو په لوړو نمرو پاس کړې او اوسمهال درېیم پړاو ته کانډیده ده، او همدارنگه د بښت پوهنتون په چوکاټ کي د نورو زده کړو لپاره یو تن محصل د هراسموس پلس پروگرام له لارې د هسپانې هیواد ډیسانتیاگو پوهنتون ته استولی چي په بریالي ډول یې زده کړي پای ته رسولي دي.

د قضاء او څارنوالی په څانگه کي وخت پر وخت علمي، عملي او د ظرفیت لوړوني پروگرامونه (تمثیلي محکمې، د جرم د پېښي په ځای کي د اثباتیه مدارکو حفظول، د تدریس اړونده پروگرامونه، په دولتي سکتورونو کي بستونو ته د ثبت نام پروسیجر او...) په لاره اچول کيږي، او همدارنگه د هلمند ولایت د لکف مؤسسې سره په هماهنگی یې دوې دورې (۳۰) تنه محصلین د حقوقی کلینک په برخه کي روزلي.

(۳) د قضاء او څارنوالی څانگې لرلید (Vision)

قضاء او څارنوالی څانگه هیله او ارزولري، چې په اسلامي، ملي او اکاډومیکو اصولو او ارزښتونو سره د ټولني په عدلي قضایي او حقوقی ارگانو لپاره پیاوړي کادرونه تربیه او د ټولني د لا ارتقاء لپاره یې ټولني ته وړاندې کړي تر څو په دی(عدلی، قضایي او حقوقی) برخو کي د پرمختگ او انکشاف لپاره رغنده برخه واخلي.

(۴) د قضاء او څارنوالی څانگې ماموریت (Mission)

قضاء او څارنوالی څانگه هڅه کوي هغه ځوانان چې غواړي په قضایي او حقوقی برخو کي لوړې زده کړې وکړي، په لوړ کیفیت، اسانه او معیاری زده کړو زمینه ورته مساعده کړي، تر څو هغه ځوانان له نوموړو اسانتیاو څخه په گټې اخیستې خپل اهدافو ته ورسېږي تر څو د خپل هیواد او ولس لپاره د خدمت جوگه وگرځي.

۵) د قضاء او څارنوالۍ د څانګې ارزښتونه:

- د اسلامي او افغاني ارزښتونو، اعتقاداتو او فرهنگونو مراعاتول او درناوی .
- د وخت او زمان د اړتیاو پربنسټ د څیړنې او نوښت ساحه پراخول.
- د لایحو او کړنلارو تطبیق او څارنه کول.
- ټولنیز مسؤلیتونه پلي کول.
- همکاره او حمایوي اکاډیمیک چاپیریال.
- فکري ازادې.
- همیشنی او دوامداره پرمختګ ته کلکه ژمنتیا.
- جنډر مراعت کول.
- کروي کارونو حمایه او ملاتړ کول.
- له هر ډول سیاسي، ژبني، مذهبي او قومي تعصبه پاکه اداره رامنځته کول.
- د کیفیت د لوړاوي نورمونه پلي کول.
- حمایوي او علمي چاپیریال رامنځته کول.
- په استادانو او محصلینو کې هیوادنۍ مینه راژوندۍ کول.
- په افغانستان کې د ټولو نافذه قوانینو رعایت.
- کیفیت او عدالت ته لومړیتوب ورکول.
- محصلینو ته تشویقي او زده کړیز چاپیریال چمتو کول.
- د علمي کادرونو او کارمندانو تشویقول

۶) ستراتیژیکي موخي:

- د تدریس د پروسې معیاري کول.
- د جنډر برخه کې مساوات اصل ته درناوی.
- د ادارې فساد په وړاندې مبارزه.
- د څانګې د کیفیت د لوړاوي معیارونه پلي کول.
- د څانګې ظرفیت لوړونه.
- د څیړنې او نوښت روحیه پیاوړې کول.
- د فعالیتونو پروخت اجرا لپاره د تکنالوژیکي سیستمونه جوړول.
- د کیفیت د لوړاوي برخه کې علمي اعتبار ترلاسه کول.
- د نړیوالو معیارونو مطابق د محصلانو د روزلو لپاره تلاش کول.
- د محصل محوری، تخصصیتوب، علمیت او د ظرفیت لوړونې د روحې پیاوړې کول.
- د اوس په پرتله د دوه چنده زیاتو محصلانو جذبول.
- علمي څیړنې او څېړنیز فعالیتونه د اوس په پرتله پنځوس سلنه پراخول.

- د پوهنځي د تشکيلاتو پراخول.
- د ښه، وړ او معياري اداري سيستم رامنځته کول.

۷) حکومتولي:

د قضاء او څارنوالۍ څانګې په راس کې امر قرار لري. د دې تر څنګ، په ياده څانګه کې (۹) تنه استادان شتون لري د څانګې په کچه تر اوسه کميټي نه دی ايجاد شوی مګر د دی ستراتيژيک پلان مطابق به په راتلونکي کې په ياده څانګه کې کميټي هم ايجاد کړل شي مګر د پوهنځيو ترچترلاندې مختلفې کميټي لکه (د کيفيت تضمين، څيړنې، کريکولم، ستراتيژيک پلان جوړونې، نظم او ډسپلين، ازموينو، د برېښنايي زده کړو، چې هر يو يې ځانګړې کاري لايحې لري، رامنځته کړي.

د څانګې اړونده ټولې چارې په معياري او اکادميکه توګه پرمخ رواني دي د څانګې امر په دوامداره توګه د چارو څخه څارنه کوي تر څو يقيني کړي، چې اړونده چارې په موثر ډول پرمخ روانې دي.

د قضاء او څارنوالۍ څانګه د خپلو ټولو کړنو په برخه کې د لوړو زده کړو وزارت، د بست پوهنتون او پوهنځي د کړنلارو، پاليسي، مقرري او لوابح په نظر کې نيسي او مراعتوي.

۸) د رهبري پروګرامونه:

- (1) د اړتياوو په ښه کول او د رفع لپاره يې کوښښونه کول او په څانګه کې د نظم او ډسپلين تامينول.
- (2) مشکلاتو، خنډونو او د تعصب (قومي، ژبني، مذهبي، نژادي، سمتي) او بې عدالتۍ په وړاندې مبارزه
- (3) د مراجعينو، استادانو، کارمندانو او محصلانو شکاياتو ته په وخت رسيدکي کول.
- (4) د څانګې امر او نور د کميټو اړوند مسؤلين د دندو د ښه ترسره کولو وړتياوې لري.
- (5) د څانګې امر د رهبري ظرفيت وروني په هدف تل کوښښ کوي. د ټولې چارې د ترسراوي په موخه يې د اداري کاروونکو لپاره د ظرفيت لوړونې مديريت رامنځته کړی چې ښه اداري روزنه وويي.
- (6) مسؤلينو ته د کوښښونو، نوښتونو، مسؤليت منلو او صادقانه او شفاف خدمت کولو لپاره انگيزه ورکول.
- (7) د محصيلينو لپاره په مختلفو برخو کې روزنيز ترينګ کورسونه او ورکشاپونه او د عملي کار لپاره زمينه برابرو چې د استادانو او محصيلينو وړتياوې لوړې کړي.
- (8) د پوهنتون او پوهنځي مشرتابه د چترلاندې د ټول استادان او مسؤلين تشويقي څو په ملي او نړيوالو روزنيزو پروګرامونو کې فعاله ونډه واخلي او تر راتګ وروسته خپلې تجربې له خپلو همکارانو سره شريکې کړي.
- (9) د يادې پروسې د څارنې او اغيزمتيا په موخه د پوهنځي اداره د څارنې (د کيفيت د تضمين کميټه او تدريسي مديريت) ځانګړي ميکانيزمونه لري څو دا باوري کړي، چې د پوهنځي ټول علمي او اداري کارکوونکي او محصيلين په اغيزمنه توګه د يادو پروګرامونو څخه ګټه پورته کوي.
- (10) څانګه د پوهنځي د تاسيس له وخته تر اوسه د بشپړ شفافيت او لوړ کيفيت لرونکې ده او په ښه ډول يې ټول علمي چارې مخته ځي، ځينو استادانو يې د پوهنځي او پوهنتون څخه د ښه کړنو او فعاليتونو له وجي ستاينليکونه ترلاسه کړي، د ايراسموس پلس نړيوال تحصيلي پروګرام له لارې يې يو تن محصل د اسپانيا هيواد د ډي سانتياګو پوهنتون ته د لنډ مهاله زده کړو لپاره استولي، د محصيلينو د عملي زده کړو لپاره حقوقی کلينيکونه د (USAID، UNDP)) او چيکي

عدالت) په ملاتړ او د هغوی سره په تفاهم او توافق په پوهنځي کې په لاره اچول شوي دي او په خپله غېږه کې یې ډیر ممتاز محصلین روزلي دي.

د قانوني معیارونو او احکامو، مقرر، لایحو، کړنلارو او د امنأ هیت، مشرتابه هیت او د پوهنتون او پوهنځي د علمی شوراگانو د پریکړو تطبیق او څار کول.

۹) د فساد پر ضد مبارزه:

د قضاء او څارنوالی څانګه د کړنو او فعالیتونو د ښه والی په موخه د فساد مخنیوی لپاره هڅی او کوشښ کوی . چی په دی هکله لاندی موارد د فساد مخنیوی لپاره وړاندی کوی .

1. په څانګه کې د فساد اړوند مواردو معلومول او ورته حل لارې پیدا کول.
2. د څانګی د اداري چارو څخه څارنه
3. د مجازاتو او مکافاتو د اصل رایجول او پلي کول
4. د هر ډول غیر قانوني کړنو مخنیوی کول
5. د څانګی استادانو او کارکوونکو د وحدت پر وړاندې د ستونزو او ننګونو له منځه وړل.
6. د اداري فساد مخنیوي اړوند ټولیز پوهاوي
7. د لوړو زده کړو وزارت او بست پوهنتون په چوکاټ کې د مقرراتو، لویحو او قوانینو پلي او څارنه کول
8. د څانګی د ټولو ټولګیو او محصلانو څخه څارنه کول.

۱۰) علمی او اکاډمیک پروګرامونه:

د یو علمی بنسټ په حیث د قضاء او څارنوالی څانګی اصلي دنده د علمی کړنو ترسره کول دي. په همدې اساس، یاده څانګه په پام کې لري چې د یو با کیفیته او پرمختللي څانګی په توګه بیلابیل ټولنیز او څیړنیز پروګرامونه پر مخ یوسي چې له امله یې په هیواد کې د انساني ژوند په ښه والی او پرمختګ کې پوره ونډه لري وي. په دې لړ کې د قضاء او څارنوالی څانګه د علمی او اکاډمیکو پروګرامونو د پیاوړتیا لپاره لاندې کړنې ترسره کوي:

1. د علمی تجربو د شریکولو په موخه له نورو پوهنتونو د حقوقو او سیاسی علومو پوهنځیو څخه د استادانو را بلل .
2. د څانګی د پرمختګ لپاره د نورو دولتي ادارو د مسلکي کسانو د تجربو شریکولو غوښتنه کول

۱۱) په علمی کادر کې وړ او مسلکي استادانو ته پراختیا ورکول:

دا چې د قضاء او څارنوالی څانګه د لوړو زده کړو وزارت قانون او مقرراتو سره سم په بیلابیلو علمی، مسلکي او تخصصي برخو کې ټولني او سیمي ته کادرونه روزي، نو تل هڅه کوي چې د مسلکي او وړ کادرونو په جذبولو کې لاندې ټکي په پام کې ونیسي:

1. د لوړو زده کړو وزارت قانون د تقرر شرایطو په رڼا کې داسې اشخاص په کادر کې جذبول چې اکاډمیکو ارزښتونو ته ژمن وي.
2. د مسلک او تخصص په پام کې نیولو سره د پیاوړو او مناسبو اشخاصو ګمارل

3. په تقر کې وړ دوکتور او ماسټر تشخيصول او لومړيتوب ورکول
4. په کادر کې د شموليت لپاره د شفافي پروسې رامنځته کول
5. د څانگه کې د لوړو سويو او لايقو استادانو او غړو ساتنه او له وړتياوو څخه يې پوره گټه اخستل
6. د موجوده علمي کادرونو ظرفيت ته وده او پراختيا ورکول

۱۲) د علمي کادري غړو ظرفيت لوړول:

- د ادارې او علمي پروگرامونو د هر اړخيز پرمختگ يو مهم لامل د اړوندو ادارو بشري قوه او کارکوونکي گڼل کېږي. کارکوونکي د مربوطه ادارو د رهبرۍ چارې په ښه ډول ترسره کوي او هم ورته د اهدافو تحقق لپاره بيلابيلې مادي او معنوي سرچينې رامنځته او ورڅخه موثره گټه پورته کوي. پرمختگي اساس، د قضاء او څارنوالۍ څانگه د پرمختگ او پراختيا لپاره په پام کې لري چې د علمي او اداري کاري ځواک د ظرفيت د کچې د لوړولو په پار لاندې کړنې په راتلونکو کې ترسره کړي:
1. د لرلو مسلکي او منلو کادرونو څخه د څانگې او پوهنځي په پرمختيايي او روزنيزو چارو کې گټه پورته کول
  2. څانگې پرسونل ته د نويو اړتياوو د پيژندنې په اړه د داخلي روزنو او ټريننگونو فرصتونو برابرول
  3. د څانگې د منلو کادرونو، استادانو او غړو ساتنه.
  4. په ښوونيزو مهارتونو، وړتياوو او نوې ټکنالوژۍ باندې د علمي کادرونو سمبالول
  5. د ستراتيژيک پلان او کړنلارو د پلي کيدو په اړه د اداري پرسونل روزل
  6. پوهو او وړ استادانو له پاره د علمي، څېړنيزو او عملي پروژو عملي کولو اسانتياوو برابرول.
  7. د علمي کادر غړو ته په ماسټرۍ او دوکتورا پروگرامونو کې د زده کړو زمينه برابرول
  8. د څانگې تدريسي غړيو ته د اروا پوهنې نوبولارو چارو په اړه روزنه ورکول او هم د زده کړې د معاصرو تخنيکونو برابرول.

۱۳) لوړو زده کړو ته لاسرسی:

- زده کړه او تحصيل د وگړو يو له اساسي حقوقو څخه گڼل کېږي، چې له نيکمرغه د هيواد د اساسي قانون له مخې د لسانس او ماسټري ترکچې پورې لورې زده کړې خصوصي تحصيلي نهادو ته د قانون د حکمونو په پام کې نيولو سره د دولت لخوا ورته اجازه ورکول شوي چې د دولتي پوهنتونو سربيره خصوصي موسسات/ پوهنتونونو هم په ياد بخش کې ددې وطن درديدلی ولس ته خدمت وکړي. د حقوقو اوسياسي علومو پوهنځي د قضاء او څارنوالۍ څانگه لوړو زده کړو ته د لاسرسي په موخه علمي پروگرامونه په بيلابيلو برخو کې د (وخته وروسته) پرمخ بيايي. لوړو زده کړو ته په شفاهه توگه د لاسرسي په موخه څانگه په راتلونکو کلونو کې لاندې کړنې ترسره کوي.
1. د قضاء او څارنوالۍ برخه کې د لوړو زده کړو د اهميت په اړه عامه وگړو ته د عامه پوهاوي په پار هر اړخيز معلومات وړاندې کول
  2. د کانکور له لارې په شفاهه توگه زده کړو ته د لاسرسي زمينه برابرول
  3. د څانگې د وروستي کال محصلين دولتي ادارو ته لېږل ترڅو عملي کارونو ترڅنگ اداري کارمندان او د کورنۍ غړي لوړو زده کړو ته وهڅوی.
  4. د وړتيا او ظرفيت په پام کې نيولو سره بيلابيلو علمي پروگرامونه ته د محصيلينو وړپيژندل
  5. له هر ډول توپير پرته هيوادوالو ته په مساويانه ډول د زده کړو حق ورکول او اسانتياوې برابرول

6. د قضاء او څارنوالۍ په برخه کې د ټولني او اړونده خواوو سره د لاسته راوړنو شريکول

۱۴) بيوروکراسي:

د نړيوال منل شوو بيوروکراسۍ د اصولو څخه په گټه اخيستلو سره د چارو سمبالښت او کارونو تر سره کول زمونږ د لومړيتوبونو څخه دي. منفي بيوروکراسي له سرچينو څخه د اغيزمنې گټې اخيستني او ټاکلو موخې ته د رسيدو پوراندې د بنسټيزو خنډونو له جملې څخه گڼل کيږي، پر همدې اساس، د قضاء او څارنوالۍ څانگه تل هڅه کوي چې د چارو د چټکتيا، روڼوالي او موثريت په موخه د منفي بيوروکراسۍ د لمنځه وړولو لپاره لاندې کړې ترسره کړي:

1. د معلوماتي ټکنالوژۍ پر مټ د څانگې چارې پر مخ وړل.
2. په اداري پرسوسو کې د غير ضروري پړاوونو (Red type) لمنځه وړل
3. د اداري کړنو د روڼتيا په موخه د کمپيوټري پروگرامونو څخه گټه اخيستل.
4. اداري چارو څخه څارنه او ارزونه
5. روزمره اړين او بېرني اوامر د مکتوب او تحرير پر ځاي په وينا او خبر ورکولو سره ترسره کول.
6. په علمي چارو گمارل شويو اشخاصو ته د مسوليت په پام کې نيولو صلاحيت سپارل.

۱۵) د عملياتي پلان تائيدول:

د ستراتيژيکو موخو لاسته راوړلو لپاره عملياتي پلانونو او طرحې د وخت او امکاناتو په نظر کې نيولو سره د مديريت يو اساسي اصل تشکيلوي، چې چارې په ټاکل شويو وختونو کې په اغيزمنه توگه د مثبتو پایلو په لرلو سره ترسره شي. پر همدې اساس، د قضاء او څارنوالۍ څانگه د چارو د ښه سمون لپاره اړينه بولي چې د ستراتيژيکو موخو د ترلاسه کولو لپاره علمي پلانونه ترتيب او لاندې کړنې ترسره کړي.

1. د عملياتي پلان په جوړولو کې د ښکيلو خواوو شريکول
2. د عملياتي پلانونو د ترتيب او تاييد څخه ډاډ ترلاسه کول
3. د عملياتي پلانونو د پلي کيدو او تطبيق څارنه
4. د څانگې اړونده کميتو د عملياتي پلان د پلي کيدو شواهد راټولول او د يادو شواهدو پر اساس لازمي کړنې ترسره کول.
5. عملياتي پلانونو سره سم د اړوندو کړنو راپورونه ترتيب او وړاندې کول
6. د عملياتي پلانونو د نه اجراء شويو چارو لپاره د تدابيروي پلانونو ترتيبول
7. د عملياتي پلانونو د اجراء لپاره د سرچينو او پايلو په نښه کول

۱۶) د څارنې او رزونې پياوړي کول:

څارنه او ارزونه د اداري چارو د ښه ترسراوي لپاره د مديريت په برخه کې مهم اصل دی، چې له مخې يې له يوې خوا د تيروتنو او اشتباهاتو مخنيوی کيږي او له بلې خوا ډاډ ترسره کيږي، چې چارې په معياري ډول له پلان سره سمې پر مخ روانې دي. پر همدې اساس، څارنه او ارزونه د شفافيت رامنځته کولو او ستونزو د لمنځه وړولو لپاره مهمه کړنه شميرل او د چارو د پراختيا او پرمختگ سبب گرځي د څارنې او ارزونې په برخه کې لاندې کړنې ترسره کوي.

1. د څانگې په کچه د چارو څخه ليدنه او تيروتنو د مخنيوي او سمون په موخه لازمي پرېکړې کول

2. د اداري کړنو په هکله له پوره دقت څخه کار اخستل
3. د علمي او اکاډميکو چارو د کړندیتوب لپاره له اوږدو پروسو ډډه کول
4. د څارنې او ارزونې لپاره د ځانکړو کمیټو رامنځته کول
5. د وړ نورمونو او معیارونو ټاکل او تطبیق
6. د اړونده کمیټو څخه د هغوي د اجراتو په هکله وخت په وخت راپورونه اخستل.

۱۷) توامیتونو پراختیا:

د قضاء او څارنوالۍ څانه هڅه کوي د پوهنځي په مرسته د بیلابیلو ادارو سره تخصص او مسلک ته په کتو سره توامیتونه رامنځته کړي، ترڅو ددې لارې همغږي ته زمینه برابره کړي، چې په دې برخه کې ټول اداري، عدلي او قضايي ارګانونه او نور داخلي پوهنتونونه شامل دي.

همدارنگه د جنایي پیښو د معلومولو کریمنالټخنیک او نورو برخو لپاره جنایي لابراتوار ایجادول

۱۸) د مرستو جذبول: څانګه په دوامداره توګه کونښنې کوي چې د خپلو اړتیاوو د پوره کولو لپاره د مختلفو ادارو او ارګانونو څخه مرستې راجلب کړي، ترڅو له دې لارې څانګې ته وده ورکړي.

۱۹) د جنډر مسائل: د ټولنیز ژوند د پرمختګ او ټولنې هر اړخیزې ودې لپاره نارینه او ښځینه پرته له کوم تبعیض او امتیاز څخه په ګډه د اړوندو چارو په ترسره کولو کې فعاله ونډه اخلي. دا چې افغانستان د څولسيزو داخلي جګړو او وړانیو له کبله په بېلابېلو برخو کې ویجاړ او وروسته پاتې شوی چې له امله یې د ښځو ونډه د سړیو پرتله کمه شوې ده. لازمه ده چې ښځې هم د سړیو په څېر په ټولو عدلي او قضايي ارګانونو، اداري او مسلکي کړنو کې د امکان تر بریده په فعاله توګه ونډه واخلي، څو د بشري قوې شته تشه ډکه او چارې په معیاري شکل ترسره شي او هم ښځې له خپلو حقوقو برخمنې شي. ، چې پدې برخه کې لاندې کړنې ترسره کوي.

1. په علمي او تحصیلي پروګرامونو کې د نارینه محصلینو ترڅنګ د ښځینه محصلینو شمېر زیاتوالي ته پوره پاملرنه
2. ښځینه کادرونو ته د امکان تر بریده د زده کړو زمینه برابرول
3. د نظري زده کړو ترڅنګ ښځینه محصلینو ته د عملي زده کړو پراختیا
4. ښځینه محصلینو ته د بیلابیلو سهولتونو برابرول
5. د ښځینو د وړتیاوو لوړول او په چارو کې شریکول

۲۰) ستراتیژیک پلان کی پنځه ګونې شاخصونه:

۱- : علمي څېړنه او پلان جوړونه :

په نړیواله کچه څېړنې او د څېړنو لپاره پلان جوړونه د څانګې او پوهنځي د ودې او پرمختګ په برخه کې خپل ځانګړی رول لوبوي. هره ټولنه د ستونزو د حل او پرمختګونو رامنځته کولو په غرض علمي څېړنې ترسره کوي. د څېړنو پواسطه څانګه او پوهنځي په خپلو اړیکو کې د نورو ادارو سره همکاري کوي، چې په نتیجه کې یې هم ټولنه له ستونزو خلاصیږي او هم له نورې نړۍ سره د سیالی جوګه کيږي. حقوق او سیاسي علومو پوهنځي فعالا علمی څېړنیز فعاله کمیټه لری چی د څېړنې او تحقیقاتو په برخه کی د پوهنتون د علمی څېړنیز اصلی کمیټی په همکاري فعالیتونه کوی .

الف : د استادانو او محصلانو تحقیقاتی او څیړنیز فعالیتونه:

د قضاء او څارنوالی څانګه اکثره استادان د مقالو په لیکلو او هم د تدریسی کتابونو په لیکلو بوخت دی پدی اړه د موادو په راټولو اخته دی . د قضاء او څارنوالی څانګه په راتلونکو کلونو کې ژمن دی چې د علي څیړنو د ترسره کولو او ودې ورکولو لپاره لاندې پلان تطبیق کړی:

جمله	کال	کال	کال	کال	کال	د مقالو شمیر
۱۸	۱۴۰۵	۱۴۰۴	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	
	۴	۴	۴	۳	۳	

استادانو ته د تحقیق په برخه کې د حقوقو او سیاسی علومو پوهنځی د ریاست له خوا معلومات ا وسیمینارونه هم ورکول شوی او ورکول کېږی چې دوی څنګه او په کومو میتودونو سره تحقیق ترسره کړی .

ب: د محصلانو تحقیقاتی فعالیتونه:

ټول فارغ التحصیل کیدونکو محصلانو ته د مونیوګراف د لیکلو لپاره د څانګو له خوا موضوعات ورکول کېږی او یو استاد ورته د لارښود په حیث ټاکی چې لارښود استاد یاد محصل سره د مونیوګراف موضوع په څیړلو کې هر اړخیزه مرسته کوی همدارنګه علاوه د لارښود استاد د سمسترونو په جریان کې دوه مضامین یو د څیړنی بنسټونو په نامه او بل هم د مونیوګراف لیکنی لارښود په نوم محصلانو ته تدریسی تړڅو د محصلانو د تحقیق کولو کچه لوړه شی .

سره له دی هر سمستر په جریان کې محصلانو ته د استادانو له د عملی کارونو لپاره اړوند مضمون مطابق موضوع ورکوی ترڅو ورباندی کار وکړی او د سیمینار په ډول یی خپلو ټولګیوالو ته وړاندی کړی .

۲- په ټولنه کې د قضاء او څارنوالی څانګی ونډه:

د قضاء او څارنوالی څانګه په حقوقو پوهنځی کې له تاسیس څخه بیا تردی مهاله په لسګونه د علم په زیور سمبال په مسلک برابر محصلان ټولنی ته د خدمت لپاره وړاندی کړی دی ، همدارنګه د قضاء او څارنوالی څانګی حقوقی کلینیک محصلانو هم په جزای او مدنی برخو د ټولنی د افرادو لپاره بلاعوضه حقوقی مشوری ور کړی دی .

فعلا د قضا او څارنوالی فارغ التحصیل محصلان په داخل د ولایت او د ولایت څخه خارج نورو ولایاتو کې په مسلکی او غیر مسلکی برخو کې په دنده بوخت دی .

همدارنګه د قضاء او څارنوالی څانګی برحاله او فارغ محصلان ځوانان یی علم او پوهی ته دعوت کړی دی ترڅو دوی د نشه یی او نورو ناوړه دودونو څخه خوندی پاتی شی او ټولنه کې د یو با احساسه او با مسولیته شخص په توګه راڅرګند شی

۳-د قضاء او څارنوالۍ څانګې عايدات:

د حقوق او سیاسي پوهنځي اوس مهال دوه فارغ ورکونکي (اداري او ديپلوماسي ، قضا او څارنوالی) څانګې لري چې د تحصيلي خدماتو له لاري د عوايدو راتولول (تحصيلي فيس، او د کانکور فيس) د ثابتو شتمنيو زياتوالی د څيړنو پر مټ د عوايدو راتولول (څيړنيزی پروژي) د قضاء او څارنوالۍ څانګه نظريي زده کړو ترڅنګ حقوقی کلينک هم لري چې په دي سره د عوايدو راتولولو منبع هم کيدای شي. اود محصلانو په ظرفيت په لوروني کي هم رڼنده رول اجرا کوي او حقوقی مشروي ورکوي.

۴-: ټکنالوژي:

د قضاء او څارنوالۍ څانګې تدریسي او اداري چاري اوس مهال د ټکنالوژي په مټ سرته رسيږي. د څانګې ټولي اداري چاري ، لکه مالي چاري ، د محصلينو نتايج، تدارکاتي چاري ، نشراتي چاري او داسی نوری چاری ټول منظم ډيټابيس له مخي وړل کيږي.

نتايج، شوقي ، حاضراني د منظم ډيټابيس له مخي ځای پرځای کيږي او بيا پرنتيږي. هر سميسټر کي چې وروستي ازموينه واخيستل شي، سملاسی محصلان کولي شي چې خپلي نمری، دنمروسلنه، د حاضرې او غير حاضرې نمرې، عملی کارنمرې، د خپل نوم څانګرې شفر داخلیدو په وسيله په ډيټابيس کي وګوري. دا مالومات محرم دي ، هيڅ محصل د بل محصل له نمر او نمروله سلي نه شي خبريدلی.

دغه راز نتايج هم ټول د منظم ډيټابيس له مخي جوړيږي چې هر محصل ته خپل حق رسيږي، په يوه ټولګي کي هغه محصل چې نمرې يې تر نورو لوړې وي ، په اتومات ډول د حاضرې سرته راځي ، ورپسې د هغه محصل نوم راځي چې دويم نمره وي، په همدي ترتيب تر وروستيو پوري

دغه راز مود مالي مديريت سره په همغږي د محصلينو فيسونه هم ډيټابيس ته رسيږي، چې د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي لپاره پکي جلا يوز او افشن شته دي ، هغه محصل چې فيس يې ورکړي وي نوم يې ډيټابيس کي ثبتيږي او تعرفه او د هويت کارت هم هر سميسټر کي ورکول کيږي.

الف: تدریسي چاري:

ټولي تدریسي چاري مو د ټکنالوژي په وسيله مخته ځي. د قضاء او څارنوالۍ څانګې ټول ټولګي په پراجکتورونو باندی سمبال دی چې هر استاد خپل تدریس د سلايد ، پراجکتور او LCD په وسيله مخ ته وړی. دغه راز که کوم محصل سيمينار وړاندې کوی هم د پراجکتور په وسيله يې وړاندې کوي. د پراجکتور LCD ، ترڅنګ هر ټولګي کي سپينه تخته او مارکر هم موجود دی چې د اړتيا پر مهال استادان او محصلين گټه تري اخلي .

ب : برېښنايي کتابتون / هارد کتابتون :

حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي، د بست پوهنتون عمومي کتابتون کی د خپلو څانګو اړوند هارد او سافت کتابونه لري چې هارد کتابونه هم د یومنظم ډيټابيس په وسيله محصلينو ته ورکول او دوي پسي د يوي اووني ثبتيږي.

د قضاء او څارنوالۍ څانګه هڅه کوي چې لا هم ټکنالوژي په مټ خپلو محصلينو ته امکانات برابر کړي او دوي ته په ملي او نړيواله کچه د ټکنالوژي په مټ د کنفرانسونو او زده کړي زمينه برابره کړي.

د قضاء او څارنوالۍ څانګه په راتلونکو پنځه کلونو کې ژمن دی چې د علمي څيړنو د ترسره کولو او ودې ورکولو لپاره لاندې پلان تطبیق کړي

شميره	کتابتون ډول	کال	کال	کال	کال	کال	جمله
۱	کلونه	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۵	پنځه کال
۲	هارد کتابتون	۶۰ جلد	۳۰۰ جلد				
۳	سافت کتابتون	۲۰ جلد	۲۵ جلد	۲۵ جلد	۲۵ جلد	۳۰ جلد	۱۲۵ جلد

1. نړيوال فعاليتونه:

د حقوقو او سياسي علومو پوهنځي د قضاء او څارنوالۍ څانګه په پام کې لري چې په حقوقي او مدني برخو کې په نړيواله او سمیه ييز کچه علمي او تحقيقاتي فعاليتونه ترسره کړي.

د قضاء او څارنوالۍ څانګې د استادانو نړيوال فعاليتونه:

د حقوقو او سياسي علومو پوهنځي د قضاء او څارنوالۍ څانګه د استادانو لپاره په پلان کې لري چې خپلي علمي مقالې او تحقيقات د ټولنيزو شبکو او نړيوالو ويبپاڼو له لارې د نړي په لار او برکي له خلکو سره شريکي کړي او خلک ترې نه گټه واخلي، دغه راز د قضاء او څارنوالۍ څانګه د استادانو له خوا د کتابونو د ليکلو او تحقيق چاري به ددې پلان سره سم مخته ولاړ شي. د قضاء او څارنوالۍ څانګه په پلان کې لري چې محصلين له تحقيق سره اشنا کړي او دوي ليکل شوي مقالې به د يادې موسسې د فيسبوک، برېښنالیک او ويبپاڼې له لارې په نړيواله کچه له نورو سره شريک کړل شي.

اوس مهال هڅه کېږي چې د نړي له نورو پوهنتونو سره د قضاء او څارنوالۍ څانګې استادان او محصلين د سکايپ، واتساپ، Zoom and Bost Online Application او برېښنالیک له لارې وصل شي، د هغوی له تجربو او نظرياتو گټه پورته کړي او د عمل په ډګري تطبیق کړي.

د نصاب پراختيا:

دا نړي د بدلون او پرمختګ په حال کې ده، نو د حقوقو او سياسي علومو پوهنځي د قضاء او څارنوالۍ څانګه اړ ده، چې د خپلو علمي پروګرامونو کړيوکولونه د وخت، بازار او نورو ښکيلو خواوو د غوښتنو او اړتياوو په پام کې نيولو سره د کړيوکول د بياکتني په ترڅ کې د نصاب په موضوعاتو کې وخت په وخت نوي او مثبت بدلونونه رامنځته کړي. قضاء او څارنوالۍ څانګه د خپلو اړوند علمي پروګرامونو د مثبت بدلون په موخه په راتلونکو کلونو کې لاندې کړنې ترسره کوي.

1. د پوهنځي او خانګې په کچه د کريکولم د کميتو پياوړي کول
2. د کريکولم کميتي غړو لپاره د اصلاحاتو په موخه نوې کرنلارې او پاليسۍ ته يه کول
3. د پوهنځي اوديارتمنتونو په کچه د علمي کادر غړو لپاره د کريکولم د نوي والي او سمون په موخه د لازمو تريننگونو چمتو کول
4. د پوهنتون په همکاري د کريکولم په بياکتنه او پراختيا کې د متخصصو اشخاصو، فارغانو او کار کمارني مراجعو سره مشورې کول.
5. له اړتيا سره سم د پوهنتون د کريکولم کميتي سره د کريکولم په بيا سمون او انکشاف کې ملتيا
6. د پوهنتون په همکاري له نړيوالو معتبرو پوهنتونونو څخه د نويو چاپ شويو خپرونو او کتابونو ترلاسه کول
7. له کريکولم څخه د مطلوبو موخو د لاسته راوړلو په غرض ارزونه
8. له ټاکل شوي کريکولم سره سم د درسي موادو ته يه او برابرول
9. د کريکولم د پلي کيدو څخه د ډاډ په موخه د اړوندو علمي پروگرامونو څخه راپورونه راتولول
10. د لوړو زده کړو وزارت نوي ستراټيژيک پلان يوه هدف د لوړو زده کړو په برخه کې د تدريس عنعنوي ميتود په (OBE) د موخو په اساس زده کړې او (SCL شاګرد محوري) بدلول دي.

د کريډيټ سيستم پياوړتيا او پلي کول :

د نن سبا د نړۍ زيات شمير پوهنتونونه د کريډيټ سيستم د اصولو په رڼا کې خپل روزنيز پروگرامونه پر مخ بيايي او له دې لارې د محصيلينو د بشو پايلو لرونکو زده کړو او اسانتياوو زمينه برابروي چې له يوې خوا محصيلين وکولای سي له خپل توان سره سم د زده کړو بهير پرمخ يوسي او له بل پلوه د نظري زده کړو سره په څنګ کې د اړوندو عملي زده کړو له اسانتياوو څخه هم برخمن شي. پوهنځي د کريډيټ سيستم زده کړو د پياوړتيا او معياري کيدو په پارلاندې کړنې په پام کې لري.

1. د پوهنځي په همکاري علمي کادر ټولو غړو ته د کريډيټ سيستم د عملي کيدو په اړه روزنيز ورکشاپونه پيلول
2. د کريډيټ سيستم د موثريت په اړه محصيلينو ته معلومات ورکول
3. په څانګه کې د کريډيټ سيستم عملي کيدو بهير څخه څارنه.
4. د پايلو پر بنسټ د زده کړو په نتيجه کې د کريډيټ لايحې موخې ترلاسه کول
5. د شاګرد محوري د زده کړو دودول
6. د کريډيټ لايحې په اساس د عملي زده کړو پياوړي کول
7. د ترانسکريپټونو د ترتيب په برخه کې د نمر و درجه بندي د فيصدي تر څنګ د GPA په سيستم برابرول

د کيفيت تضمين او اعتبار ورکول:

د حقوقو او سياسي علومو پوهنځي او څانګه د خپلو ملي او نړيوالو تحصيلي معيارونو په رڼا کې د خپلو خدماتو د ښه باور ترلاسه کولو په موخه تل هڅه کوي چې په خپلو علمي او څيړنيزو پروگرامونو کې بهتروالی راولي. نوموړې چارې د ملي او يا هم د نړيوالو اعتبار ورکونکو ادارو لخوا دبيا کتنې او ارزونې پروسو په بهير کې ارزول کيږي چې په پايله کې يې اړوند پوهنځي او څانګې خدمات د اعتبار بيلابيلې درجې ترلاسه کوي او د علمي او څيړنيزو چارو د نوي والي او غوره والي سبب ګرځي. د قضاءواڅارنوالي څانګه په راتلونکو کلونو کې د ښه باور او اعتبار ترلاسه کولو لپاره د کيفيت د تضمين او اعتبار ورکولو په برخه کې لاندې کړنې تر سره کوي.

1. د کیفیت د تضمین او لوړولو په موخه د مسلکي کاري کمیټې رامنځته کول
2. د کیفیت د تضمین د لوړولو په موخه د مسلکي کاري ټیم رامنځته کول
3. په پوهنتون او پوهنځی په کچه د څانګې د خدماتو کیفیت او درجې لوړول
4. په پوهنځی کې د څانګې د اعتبار زیاتولو لپاره د ټولنیزو ستونزو په حل کې فعاله ونډه اخستل
5. په پوهنځی کې د ښو زده کړو ټولې اسانتیاوې برابرول
6. د نظري زده کړو په څنګ کې عملي زده کړو ته اسانتیاوې برابرول
7. د کیفیت د ښه والي په موخه د نورو پوهنځیو سره همغږي
8. په زده کړو کې د تدریس نویو میتودونو څخه ګټه پورته کولو لپاره اسانتیاوې برابرول
9. د څانګې او په ټوله کې د پوهنځی د ستراتیژیکو موخو د تحقق لپاره د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی او څانګې ترمنځ د همغږي رامنځته کول
10. د روزنیزو پروګرامونو پیاوړتیا او عامول
11. محصلینو، اداري او علمي کادر غړیو ته کیفیت د ښه والي د معیارونو په هکله عامه پوهاوی ورکول
12. په ټولنه کې د پوهنځی د اعتبار زیاتولو لپاره د ټولنیزو ستونزو په حل کې فعاله ونډه اخستل
13. د پوهنځی په وسیله د اړونده پروسې خدماتي څارنه او ارزونه.

د برېښنایي زده کړو پروګرامونه:

دا چې د نفي عصر د ضرورتونو او غوښتونو سره سم په نړیواله کچه علمي پروګرامونه د حضورې زده کړو تر څنګ د غیر حضورې زده کړو پروګرامونه پرمخ وړي او د شته امکاناتو پرمټ د خپلو خدماتو پوښښ ته پراختیا ورکوي، دې موخې ته د رسیدو په مقصد علمي پروګرامونه په خپلو خدماتو کې د ټکنالوژۍ ونډه زیاته او موثره ګټه ترې پورته کوي. د علمي او څیړنیزو بهیرونو د پیاوړتیا او موثریت لپاره علمي پروګرامونه خپلو اړوند ښکیلو خواوو ته د برېښنایي اسانتیاوو په چمتو کولو سره هر اړخیز نوی والی او مثبت بدلون رامنځته کوي. د حضورې علمي پروګرامونو سره په څنګ کې علمي پروګرامونه اړدي چې د آنلاین کورسونو او ګډو زده کړو لپاره د آنلاین سرچینو اسانتیاوې رامنځته او د عصری ټکنالوجو د استعمال او استفادې څخه مثبت ګټه پورته کړي. د فعلا څانګه د پوهنځی په کچه د برېښنایي زده کړو د دوام او پرمختګ په موخه د برېښنایي زده کړو فعاله کمیټه لري، چې د پوهنځی د علمي کادر غړیو او محصلینو لپاره برېښنایي خدمتونه وړاندې کوي، دغه راز دغه کمیټه به په راتلونکي کې خپلو خدمتونو کې زیاتوالي رامنځته کړي.

د زده کړیالانو لپاره د خدماتو او اسانتیاوو پیاوړتیا:

د قضاء او څارنوالی څانګه هڅه کوي تل په خپلو علمي او خدماتي چارو کې محصلینو ته د پام وړ سهولتونه برابر او غوره پایلو په لرلو سره محصلین وروزي. څو پوهنځی د سیمې او هیواد په کچه د محصلینو توجه او رضایت خپل کړي. د خدماتو او سهولتونو په وړاندې کولو سره پوهنځی غواړي چې له یو پلوه په علمي برنامو او پوهنتون کې خپل حیثیت لوړ کړي او له بل پلوه له همدې لارې مالي او مادي امکانات پراخه کړي. پوهنځی د غوره خدماتو او اسانتیاوو د پیاوړي کولو په موخه لاندې کړنې ترسره کوي.

1. د پوهنتون او پوهنځی په همکارۍ محصلینو ته د علمي سفرونو زمینه برابرول
2. محصلینو ته د زده کړو د برابرولو ترڅنګ، د لازمو مهارتونو چمتووالی

3. د پوهنتون، پوهنځي د وېبسایټ او فیس بوک گروپونو له لارې محصلینو ته پوره معلومات په واک کې ورکول
4. د محصلینو وړاندیزونو او شکایاتو ته لاسرسی
5. د علمي او عملي زده کړو په برخه کې محصلینو لپاره اړوندو سکتورونو سره د توامیتونو رامنځته کول
6. محصلینو ته د عملي پیاوړتیا په موخه د بیلابیلو تمثیلي محکمې، د پیدې د ځای د اثارو د ساتنې صحنې او داسې نور، پروگرامونو او سمینارونو چمتو کول
7. د پوهنځي د امکاناتو په پام نیولو سره محصلینو (بڅښنه او نارینه) لپاره جلا ترانسپورټ ته پراختیا ورکول
8. د محصلینو د علمي ظرفیت لوروي په موخه کتابتوني اسانتیاوو ته پراختیا ورکول
9. د محصلینو د علمي ظرفیت لوروي په موخه په پوهنځي کې د ځانګی لپاره کتابتوني اسانتیاوو برابرول.
10. محصلینو ته د ښې زده کړې لپاره د مناسب چاپیریال رامنځته کول
11. په نړیوالو علمي سیالیو کې محصلینو ته د برخې اخستنې زمینه برابرول
12. د پوهنځي د چاپیریال او اړونده چارو د سمون په موخه د حشر او داوطلب کارونو لپاره د زده کړیالانو هڅول
13. د زده کړیالانو لپاره د Internship د پروگرامونو ترلاسه کول او تنظیمول
14. د ټولني سره د مرستې لپاره د ټولنیزو خدماتي ډلو تنظیم.
15. محصلینو ته د څیړنو په برخه کې عملي اقدام کول او په راتلونکي کې محصل ته د څیړني امکانات برابرول

د محیطي عواملو تحلیل (SWOT Analysis):

ستراتیژیک پلان د ځانګی ستراتیژیکې موخې ټاکي او همدغو موخو ته د رسیدو لپاره مسیر او اړوند لازمي کړنې په نښه کوي. موخې ته رسیدل ترهغې شونې ندي چې ترڅو ځانګه خپله پیاوړتیا، کمزورتیا، فرصتونو او تهدیدونو څخه خبر او پر لاملونو یې غور ونکړي.

د دې لپاره چې ځانګه د پورته ذکر شویو ټکو په اړه پوره معلومات له ځانه سره ولري، لازمه ده، چې د راتلونکو پنځو کلونو لپاره خپل معنوي او فزیکي انځور خپلې مخې ته کېږدي او خپلې ټولې مادې او معنوي زیرمې په هر اړخیزه توګه و ارزوي چې په نتیجه کې د راتلونکو پرمختګونو او موخو ته د رسیدو بشپړ پلان ولري. ځانګه یادې موخې لاسته راوړلو لپاره د SWOT لاندینی تحلیل ترسره کوي:

د قضاء او څارنوالی ځانګی د قوت ټکي (Strength):

- ❖ ښه ستراتیژیک موقعیت
- ❖ په ځانګه کې د ماسټري په کچه د استادانو درلودل
- ❖ د دوکتوري په کچه د استادانو درلودل
- ❖ په ټولنه کې د حقوق او سیاسي علومو پوهنځي خاصتاً قضاء او څارنوالی ځانګی سره د نوی نسل لیوالتیا
- ❖ د فارغو محصلینو وړتیا او د ګمارنی لپاره مناسب تخنیکي پوهاوی
- ❖ د استادانو او اداري ترمنځ ښه همبرغي او ارتباطاتو (کمیونیکیشن) په ډیره ښه توګه پر مخ تلل
- ❖ د موسس لخوا مالی ملاتړ
- ❖ د ځانګی په سطحه د شفافیت موجودیت
- ❖ ځانګی ته ورکي کتابتون جوړول

- ❖ د کریکولم په بڼه ډول تطبیق او د اړوند مضامینو ریفرینسونه درلودل.
- ❖ د ځانګې په کچه بڼه او غوره امکانات

د قضاء او څارنوالۍ ځانګې کمزوري ټکي (Weakness):

- ❖ داداري تشکیل کمیښت
- ❖ په کافي اندازه دکتورا لرونکو استادانو نه درلودل.
- ❖ د علمی لوړ رتبه استادانو نشتوالی
- ❖ د څېړنیز علمی مقالو نشتوالی
- ❖ د بڼځینه محصلینو کموالی
- ❖ د استادانو د دندې د خونديتوب نشتوالی
- ❖ د کامل کدرې سیستم نشتون
- ❖ د انټرنیټ نه شتون
- ❖ د مجزاتو او مکافاتو د توازون نه ساتل

د قضاء او څارنوالۍ ځانګې د فرصتونه (Opportunities):

- ❖ د ښار په منځ کې د بست پوهنتون موقعیت چې د بڼځینه محصلان په اسانه توګه رسیدګي کولای سی.
- ❖ د مجهز فزیکي ، او الکترونیکي کتابتون شتون.
- ❖ د قضاء او څارنوالۍ ځانګې فارغانو ته د کار پراخ مارکیټ
- ❖ د مجهز کمپیوټر لښتون
- ❖ په ځانګه کې د عملی ظرفیت لوړونی پروګرامونه .
- ❖ په ځانګه کې د حقوقي کلینک درلودل.
- ❖ په غیر رسمي وخت کې د ځانګید تدریسي بهیر شتون.
- ❖ ولایاتو ته علمی سفرونه

د قضاء او څارنوالۍ ځانګې تهدیدونه او ننګونې:

- ❖ د هیواد بد اقتصادي وضعیت
- ❖ د علمی رتبو نشتوالی
- ❖ د بڼځینه محصلینو په وړاندې ټولنیز خنډونه.
- ❖ د امنیت نشتوالی.
- ❖ د ولایت په سطحه د انټرنیټ کمزوری کیفیت
- ❖ غیر سالم رقابت

(IFEM) Internal Factor Evaluation Matrix

د داخلي عواملو ماتریکس

موزون ضریب	امتیازي ضریب	وزني ضریب	فکتور	شماره	
0.61348	4	0.15337	مجرب استادانو شتون	.1	Strengthens
0.493864	3.5	0.141104	منظم تدریسی بهیر سیستم	.2	
0.372992	3.2	0.11656	عملي کارونو تطبیق	.3	
0.276072	3	0.092024	کاری ساحی پراختیا	.4	
0.319018	2	0.159509	د علمی څیړنو نه شتون	.5	Weakness
0.231894	1.8	0.12883	جنایي لابراتوار نشتون	.6	
0.10429	1	0.10429	انترنیت نه شتون	.7	
0.10429	1	0.10429	کاری ساحی محدودیت	.8	
2.52	19.5	1	جمله	.9	

(EFEM) External Factor Evaluation Matrix

د خارجي عواملو ماتریکس

موزون ضریب	امتیازي ضریب	وزني ضریب	فکتور	شماره	
0.466	4	0.14035	د خانگی سره د شاگردانو علاقمندی	.1	Opportunity
0.4466	4	0.1345	د خانگی امکانات او سهولیتونه	.2	
0.35	3.5	0.12865	حقوقی کلینیک درلودل	.3	
0.231	3	0.0935	غیری رسمی وخت کی تدریسی بهیر	.4	
0.24	2	0.14619	هیواد خراب اقتصادی حالت	.5	Threats
0.18	1.8	0.12865	نا امنی او غیریت	.6	
0.18	1.8	0.12865	غیرسالم رقابت	.7	
0.1155	1.4	0.0994	علمی رتبو نه شتون	.8	
2.21	21.5	1	جمله	.9	جمله

د سوات (SWOT) ماتریکس تحلیل

د قوت ټکي : S	کمزوري ټکي W	داخلي عوامل Internal Factor
مجرب استادانو شتون	د علمی څېړنو نه شتون	
منظم تدریسی بهیر سیستم	جنایې لابراتوار نشتون	
عملي کارونو تطبیق	انټرنیټ نه شتون	
کاری ساحی پراختیا	کاری ساحی محدودیت	
فرصتونه O	تهدیدونه T	باندني عوامل External Factor
د ځانگی سره د شاگردانو علاقمندی	هیواد خراب اقتصادی حالت	
د ځانگی امکانات او سهولیتونه	نا امنی او غیرت	
حقوقی کلینیک درلودل	غیر سالم رقابت	
غیری رسی وخت کی تدریسی بهیر	علی رتبو نه شتون	

د ځانگی د ستراتیژیک حالت ټاکنه:

د پورته تحلیل پربنسټ د حقوقو او سیاسی پوهنځي د قضاء او څارنوالی ځانگی د موجوده ستراتیژیک حالت په لاندی ډول تعین سوي دي:

کمزوري ټکي	قوي ټکي	داخلي او خارجی عوامل / اوسط نهائی نمره	
0,759	1,75		
2,25 محافظه کارانه حالت	3,243 تهاجمی حالت	1,493	فرصتونه
1,47 تدافعی حالت	2,46 رقابتي حالت	0,715	تهدیدونه

د قضاء او څارنوالی څانګې موخې او اهداف:

د قضاء او څارنوالی څانګې ستراتيژيک پلان جوړونې څخه موخه د لوړو زده کړو د بهیر چټکتیا او ښه والی دی ترڅو په ټولنه کې د شته ناوړینونو او ستونزو پای ته رسیدو په برخه کې خپله ونډه واخلي. د قضاء او څارنوالی څانګې د ټاکلو ارزښتونو، لیدلوري او معیارونو په پام کې نیولو سره داسې وړ، مسلکي او معیاري کادرونه روزي چې د ټولنې په پرمختګ او د ستونزو په حل کې د خدمت وړاندې کولو جوګه شي. څانګه پورته ارزښتونو او لیدلوري ته د رسیدو په موخه په راتلونکو پنځو کلونو کې لاندې اهداف تعقیبوي:

1. د علمي او څېړنیزو چارو په برخه کې په ملي او نړیوالو معیارونو برابر څانګه رامنځته کول
2. د بیلابیلو علمي او تخصصي پروګرامونو د پلي کیدو لپاره د معیاري تدریسي او کاري خونو وسایلو برابرول
3. د لوړو زده کړو په برخه کې د روڼ او شفاف بهیر رامنځته کول
4. د څېړنو پرمختګ د ټولنې ستونزو پیژندل او ورته مناسبې حل لپاره پیدا کول
5. د وخت او اړتیاوو له غوښتنو سره سم په حقوقي، عدلي او قضایي برخو کې د مسلکي اشخاصو روزل
6. د لوړو زده کړو له لارې د قانون حاکمیت، ټولنیز عدالت، او اقتصادي ودې تامینولو ته زمينه برابرو
7. د وګړو د ژوندانه د امنیت او نظم په پارډ پاورې عدلی او قضایي سیستم په رامنځته کیدو کې ونډه اخستل.
8. د نوي مهارتونو او حقوقي فنونو معرفي او خپرول
9. د علمي او څېړنیزو چارو په برخه کې په ملي او نړیوالو معیارونو برابر علمي پروګرام رامنځته کول.
10. د کلتور، فرهنگ او ادبیاتو د ودې لپاره د اسلامي او حقوقي اصولو سره سم، لیکني او څېړنې ترسره کول
11. په پوهنځي او څانګه کې د ښه حکومتولي تامینول
12. د قضاء او څارنوالی اړوند موضوعاتو په هکله د عامه پوهاوی ترسره کول.
13. په خپله مسلکي برخه کې نړیوال کیدني او د مارکیټ اقتصاد د اصل پیاوړي کول.
14. د لوړو زده کړو وزارت، ولایت، پراختیایي ښکېلو خواوو او نورو تمویلونکو ادارو او اشخاصو په وړاندې د څانګې څخه اغیزمنه استازولي او له دوی سره د ښو اړیکو ټینګول
15. د لوړو زده کړو په برخه کې غوره خدمتونو وړاندې کولو په پار هر اړخیز امکانات ترلاسه کول
16. د وخت او اړتیاوو له غوښتنو سره سم په حقوقي او قضایي برخو کې د مسلکي اشخاصو روزل.
17. د بیلابیلو علمي او تخصصي پروګرامونو د پلي کیدو لپاره د معیاري تخنیکي او مسلکي جوړښتونه، مادي او کاري وسایلو برابرول.

د کلیدي کړنو د شاخصونو په نظر کې نیولو سره د څانګې ستراتيژيک اهداف او موخې ټاکل:

د قضاء او څارنوالی څانګه ستراتيژيک پلان جوړونې څخه موخه د لوړو زده کړو د بهیر چټکتیا او ښه والی دی چې په ټولنه کې د شته ناوړینونو او ستونزو پای ته رسیدو په برخه کې خپله ونډه واخلي. څانګه د ټاکلي ماموریت او معیارونو په پام کې نیولو سره داسې وړ، مسلکي او معیاري کادرونه روزي چې د ټولنې په پرمختګ او د ستونزو په حل کې د خدمت وړاندې کولو جوګه شي. حقوقو اوسياسي علومو پوهنځي او قضاء او څارنوالی څانګه پورته ارزښتونو او لیدلوري ته د رسیدو په موخه لاندې کړنې ترسره کوي.

1. په دوامداره توګه د وخت د شرایطو او بازار د غوښتنو په پام کې نیولو سره معیاري زده کړې وړاندې کول.
2. د بهرني علمي او څېړنيزو پرمختګونو په موخه څېړنيز کمېټې او مرکز درلودل
3. د حقوقو او سياسي علومو پوهنځي په چوکاټ کې د يو فعال څانګې په توګه په راتلونکو پنځه کلونو کې له ملي او بين المللي اعتبار ورکونکو ادارو څخه اعتبار ترلاسه کول.
4. د قضاء او څارنوالی په برخه کې هڅه کول ترڅو حقوق او سياسي علومو پوهنځي په علمي او اکاډميکو چارو کې د خپلواکي په لرلو سره د سيمې له پوهنځيو سره سالي سيالی ته چمتو شي.

زېربناوې:

ټول علمي بنسټونه (پوهنتونونه او تحصيلي موسسې) تل هڅه کوي چې د علمي او اکاډميکو پرمختګونو ترلاسه کولو په موخه مادي امکانات او د اړتيا وړ پراخه زېربناوې او تاسيسات ولري. همدارنګه اړينه برېښي چې د راتلونکي لپاره بنسټيزې او زېربينايي پروژې پلي کړي چې په پراخه کچه د لوړو زده کړو بيلابيلو پروګرامونو د تطبيق وړتيا ولري. دا چې پوهنځي په مستقيم ډول نشي کولی چې خپل زېربناوې ستونزي حل کړي نو په دغه برخه کې د پوهنتون د موسس او اداري په همکاري د هغوي د زېربناوو د پراختيا په موخه د ماسټر پلان له مخې په راتلونکو پنځو کلونو کې لاندې چارې ترسره کوي.

1. د قضا او څارنوالی دارونده عملي کارونو د ترسره کولو په موخه د حقوقي کلينک چاري تنظيمول.
2. په شته تعمير کې د کتابتون د لوازمو او وسايلو ترتيب او فعالول.
3. د کنفرانس خونو فعالول او په اړونده وسايلو سمبالول.
4. د پوهنځي او څانګې د زېربناوو ساتنه او څارنه .
5. د تعمير د اړونده خونو د امنيت ساتلو په موخه د خونو او دهلېزونو کي امنيتي کامرې لګول .
6. د عملي کارونو او ځيني مهم سمینارونه لپاره مجهز تالار جوړول

خطرات:

دا چې نن سبا د نورو ادارو په څير علمي پروګرامونه په ټولنه کې د ځينو خطراتو او ګواښونو سره مخامخ کېږي. که چېرې په پلان کې ورته پوره پاملرنه ونشي، شونې ده، چې د بيلابيلو تهديدونو او ګواښونو له کبله د پلان موثر تطبيق له خطر سره مخامخ شي. ځانګه په راتلونکو پنځو کلونو کې خپل ستراتيژيک پلان د تطبيق پر وړاندې د لاندې خطراتو وړاندوينه کوي.

- (1) د هيواد په کچه د کاري فرصتونو نشتون
- (2) د عوايدو کموالی
- (3) په علمي ډګر کې د ناسالم رقابت شتون
- (4) د خدماتي پرسونل نشتون
- (5) د حکومت د دستګاه له لوري خصوصي سکتورونو سره د سالي همکاري نشتون
- (6) د کانکور له لارې د زيات شمېر او کم ظرفيت لرونکو محصلينو معرفي کيدل
- (7) د علمي کادرونو نشتون
- (8) د محصلينو نشت والی
- (9) د ټکنالوژي ناسم استعمال
- (10) د ټکنالوژي سره نه بلدتيا

د چاپېريال اغيزې:

دا چې نن سبا د کاري فرصتونو د نشتون له وجې د نورو ادارو په څېر علمي پروګرمنه په ټولنه کې د یو لړ داخلي او بهرنیو چاپېريالي اغېزو تر تاثیر لاندې راځي.

نوکه چېرې د چاپېريال مثبتې اغيزې له وړاندې وپېژندل شي، د پوهنتون په علمي او فزيکي پرمختګ کې ورڅخه مثبت ګټه پورته کيدای شي.

او که چېرې د چاپېريال منفي اړخ په پام کې ونه نيول شي، شونې ده، د بېلابېلو تهديدونو او ګواښونو له کبله د پلان موثر تطبيق له خطر سره مخامخ کړي. ځانګه د پوهنځي په همکارۍ په راتلونکو پنځو کلونو کې د خپل ستراتيژيک پلان د تطبيق پر وړاندې د لاندې مثبتو ټکو او خطراتو وړاندوينه کوي.

مثبت ټکي:

- ۱: پوهنځي او ځانګه د يو ښه موقعيت چې د ښار مرکز دی شتون لري
- ۲: پوهنځي او ځانګه په سيمه کې د موثري زده کړې لپاره د مناسب موقعيت او پراخې ساحې لرونکې ده.
- ۳: پوهنځي او ځانګه د هيوادوالو د سالنې روزنې لپاره په کافي اندازه احاطه لري.
- ۴: پوهنځي او ځانګه د ښه مالي او اداري سيستم درلودونکې ده .
- ۵: پوهنځي او ځانګه کي د مسلکي، تخصصي او باتجربه استادانو شتون.
- ۶: د موسس لخوا مالي ملاتړ.
- ۷: د پوهنځي او ځانګي په کچه د قوي رهبري موجوديت.
- ۸: د پوهنځي او ځانګي په سطحه د فساد نشتون .

منفي ټکي:

- ۱: د کافي شمېر استادانو نشتون.
- ۲: د کافي شمېر دکتورا لرونکو استادانو نشتوالی.
- ۳: د علمي لوړ رتبه استادانو نشتوالی.
- ۴: د څېړنيزو علمي مقالو کمبود.
- ۵: د ښځينه محصلينو کموالی.
- ۶: پر پوهنځي د محيط منفي تاثيرات.
- ۷: د کامل کدرې سيستم نشتون.

پایله:

قضاء او څارنوالی څانګه د ستراتیژیک پلان د جوړولو لپاره یوه درې کسيزه کمیته جوړه کړه لمړی ځل یی د دندو لایحه د غونډو کتاب جوړ کړ د لمړی غونډی څخه وروسته یی د ستراتیژیک پلان په جوړولو پیل وکړه چی د کمیته د غړو له خوا مختلفو برخو لپاره پوښتنپانی ترتیب کړی او د تصویب څخه یی وروسته اړونده اشخاصو او شعبو ته د مرکي لپاره واستول د پوښتنلیکونو د راټولو بعد تحلیل او تجزیه کړل شول او عملاً په پلان باندی کار پیل شو په دی ستراتیژیک پلان د څانګی لیرلید او ماموریت ، ستراتیژیکي موخی ، کلیدی فعالیتونو د شاخصو په نظر کی نیولو سره د څانګی ستراتیژي موخی ټاکل د محیطی عواملو تحلیل ، داخلی او خارجی عوامل او د سوت ماتریکس جدول ټول پکی ځای پر ځای کړل شوی دی او د کمیته لخوا یو بشپړ ستراتیژیک پلان ترتیب کړل شو .

د قضاء او څارنوالی څانګه د دی ستراتیژیک پلان چی د پنځه (۱۴۰۵-۱۴۰۱) کاله پوری ترتیب شوی دی نو په دی اساس د قضاء او څارنوالی څانګه هڅه کوي چی ټول ځای پر ځای شوی مواد په خپل ټاکلې نېټه عملي کړي.

قضاء او څارنوالی به کوبښ وکړي چی د پوهنځی او پوهنتون، د موجوده ستراتیژیک پلان ته په کتولو سره سم د څانګی اړوند د فزیکي رغونې او معنوي پیاوړتیا لپاره امکانات چمتو کړي. د دې چارې د ترسره کیدو لپاره د څانګی د ځوانانو استادانو کوبښونونه څانګی ته د خوښی زېری او هیله بخښوونکي دي.

ترڅو د قضاء او څارنوالی څانګه د هیواد ، سیمي او منطقی په سطحه مطرح او پر معیار ولاړه وي او د هیواد زوربدلی ولس

هیلي او غوښتني چی د ټکنالوژی د موثر استعمال او مروج کولو په برخه کې لري په پوره صداقت او رښتنولی سره چمتو، آماده او د وطن د علم پروره بچانو دا علمي تنده خړوبه کړي.

د ځانګۍ د ستراتيژيک پلان د کمېټې له لوري د تائيد نېټه او پروتوکول نمبر:

نېټه: ۱۴۰۰ / ۱۲ / ۱۵

پروتوکول نمبر: (۱۱)

د کمېټې د مسول نوم. بشير احمد ساپي لاسليک .....

د ځانګۍ شورا له لوري د تائيد نېټه او پروتوکول نمبر:

نېټه: / /

پروتوکول نمبر: ( )

د ځانګۍ د آمر نوم: ..... لاسليک او مېر .....

د پوهنځۍ د علمي شورا له لوري د تائيد نېټه او پروتوکول نمبر:

نېټه: / /

پروتوکول نمبر: ( )

د پوهنځۍ د رئيس نوم ..... لاسليک ..... مېر